

Одеська обласна організація

**Інформаційний
бюлетень**

№ 47

вересень 2022 р.

**Особливості розрахунку страхового стажу для
призначення пенсії**

Розрахунок страхового стажу для призначення пенсії

Періоди трудової та іншої діяльності	Як зараховують	
	до 01.01.2004	після 01.01.2004
<i>Робота за трудовим договором</i>	На підставі записів у трудовій книжці. У випадку відсутності трудової книжки, а також якщо у трудовій книжці немає необхідних записів, записи неправильні або записані неточні дані про періоди роботи для підтвердження трудового стажу приймають інші документи, видані за місцем роботи або архівними установами.	За даними персоніфікованого обліку виходячи з суми сплачених внесків.
<i>Військова служба</i>	На підставі військових квитків, довідок військових комісаріатів, військових частин та установ Міноборони, довідок архівних та військово-лікувальних установ.	За даними персоніфікованого обліку.
<i>Робота за угодами цивільно-правового характеру або на інших умовах</i>	За умови сплати страхових внесків (на підставі відповідного договору та інших документів, що підтверджують період роботи та сплату страхових внесків).	За даними персоніфікованого обліку виходячи з суми сплачених внесків.
<i>Період отримання допомоги по безробіттю</i>	За записами у трудовій книжці, внесеними державною службою зайнятості або на підставі довідки служби зайнятості про період отримання допомоги по безробіттю.	На підставі записів у трудовій книжці, довідки служби зайнятості, а починаючи з 01.01.2010 — за даними персоніфікованого обліку.

<p><i>Підприємницька діяльність</i></p>	<p>За наявності довідки ПФУ про сплату страхових внесків, а з 01.07.2000 — підтверджують даними персоніфікованого обліку за інформацією відділу персоніфікованого обліку. Період здійснення фізособою підприємницької діяльності за спрощеною системою оподаткування до 01.01.2004 підтверджують:</p> <ul style="list-style-type: none"> - спеціальним торговим патентом; - свідоцтвом про сплату єдиного податку; - патентом про сплату фіксованого розміру прибуткового податку з громадян; - довідкою про сплату страхових внесків 	<p>За даними персоніфікованого обліку виходячи з суми сплачених внесків за встановленою формулою.</p>
<p><i>Творча діяльність членів творчих спілок, а також інших творчих працівників, які не є членами таких спілок</i></p>	<p>Зараховується за умови сплати страхових внесків до Пенсійного фонду України. Для підтвердження часу творчої діяльності членів творчих спілок та інших творчих працівників, які не є членами творчих спілок, приймаються довідки про період сплати страхових внесків до Пенсійного фонду України.</p>	<p>Зараховується за даними персоніфікованого обліку, виходячи із суми сплачених внесків.</p>
<p><i>Служба у воєнізованій охороні, в органах спеціального зв'язку і в гірничорятувальних частинах, незалежно від відомчої підпорядкованості та наявності спеціального або військового звання</i></p>	<p>Зараховується на підставі довідок та інших документів, що підтверджують зазначені періоди служби.</p>	<p>Зараховується за даними персоніфікованого обліку, виходячи із суми сплачених внесків.</p>

<p><i>Навчання у вищих і середніх спеціальних закладах освіти, училищах і на курсах підготовки кадрів, підвищення кваліфікації та перекваліфікації, в аспірантурі, докторантурі та клінічній ординатурі</i></p>	<p>Зараховується лише період денною формою навчання і підтверджується дипломами, посвідченнями, свідоцтвами, також довідками та іншими документами, що видані на підставі архівних даних і містять відомості про періоди навчання.</p>	<p>Не зараховуються до страхового стажу періоди навчання після 1 січня 2004 року в училищах, вищих, середніх та інших навчальних закладах. Зараховуються до страхового стажу лише періоди проходження професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації з відривом від виробництва за направленням підприємств, установ, організацій (без збереження заробітної плати та з отриманням).</p>
<p><i>Робота на підставі членства в колгоспах та інших кооперативах, незалежно від характеру й тривалості роботи і тривалості перерв</i></p>	<p>До 01.01.1965 зараховують до стажу роботи, незалежно від кількості відпрацьованих трудоводнів; після 01.01.1965, якщо член колгоспу не виконував без поважних причин встановленого мінімуму трудової участі в громадському господарстві, зараховують за фактичною тривалістю (загальну кількість вихододнів ділять на 25,4).</p>	<p>За даними персоніфікованого обліку, зважаючи на суми сплачених внесків.</p>
<p><i>Догляд за дитиною-інвалідом, інвалідом І групи, престарілою особою, котра потребує постійного догляду (за висновком МСЕК) або особою, що досягла 80 років, якщо такий догляд здійснює непрацююча працездатна людина</i></p>	<p>На підставі акту обстеження фактичних обставин здійснення догляду та документів, що засвідчують інвалідність (для осіб з інвалідністю І групи і дітей з інвалідністю та вік (для престарілих і дітей з інвалідністю)).</p>	<p>Одному з непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікуну, піклувальнику, які фактично доглядають за дитиною з інвалідністю; працездатним особам, які не працюють і доглядають за особою з інвалідністю І групи або за престарілим, який за висновком МСЕК потребує постійного стороннього догляду або досяг 80-річного</p>

		віку, якщо такі непрацюючі працездатні особи отримують допомогу або компенсацію відповідно до законодавства.
<i>Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами</i>	За даними трудової книжки.	З 01.01.2004 по 30.06.2013 включно (підтверджується свідоцтвом про народження дитини, наказом про надання відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, довідкою з реєстру застрахованих осіб); після 01.07.2013 період перебування в такій відпустці зараховують до страхового стажу для визначення розміру пенсії за даними системи персоніфікованого обліку, оскільки саме з цієї дати вони є застрахованими особами.
<i>Догляд за малолітніми дітьми, але не довше ніж до досягнення кожною дитиною річного віку</i>	На підставі: даних трудової книжки — громадянам, що працюють; 3-свідоцтва про народження дитини або виписки із паспорта (у разі смерті дитини — свідоцтва про смерть); документів про те, що до досягнення дитиною 3-річного віку мати не працювала, — матерям, що не працюють.	За даними персоніфікованого обліку страхові внески до Пенсійного фонду сплачує Держбюджет).
<i>Інвалідність у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або через профзахворювання</i>	Зараховують до стажу роботи для призначення пенсії за віком, а також до стажу роботи зі шкідливими умовами, який дає право на призначення пенсії на пільгових умовах і у пільгових розмірах.	
<i>Тимчасова непрацездатність</i>	Тривалість тимчасової непрацездатності, яка розпочалася в період роботи і продовжувалась після	Зараховується за даними персоніфікованого обліку з урахуванням суми сплачених внесків.

	звільнення, встановлюється на підставі довідок, виданих за місцем цієї роботи.	
<i>Відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею 6-річного віку</i>	Зараховується на підставі трудової книжки.	Не зараховується.
<i>Час догляду одного із батьків за потерпілою дитиною до досягнення нею віку 12 років (ст. 30 ЗУ «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»)</i>	Зараховується на підставі: свідоцтва про народження дитини або паспорта (у разі смерті дитини – свідоцтва про смерть); посвідчення дитини, яка потерпіла від Чорнобильської катастрофи або довідки про видачу такого посвідчення; заяви особи, яка звернулася за призначенням пенсії, про те, що ніхто з батьків не скористався зазначеною пільгою; документів про те, що до досягнення дитиною 12-річного віку один з батьків не працював.	Не зараховується.
<i>Відпустка без збереження заробітної плати 15 к. днів</i>	Встановлюється на підставі наказів, довідок, виданих за місцем цієї роботи.	Зараховується за даними персоналізованого обліку виходячи з суми сплачених внесків.
<i>Відпустка без збереження заробітної плати на період дії воєнного стану</i>		Не зараховується. Якщо працівник повний місяць перебував у відпустці за свій рахунок, йому не зараховується страховий стаж , в т. ч. для пенсії, оскільки не сплачені страхові внески. Проте, якщо працівник частину місяця відпрацював, а частину перебував у відпустці без збереження заробітної плати, і його фактична заробітна плата менша за мінімальну, роботодавець зобов'язаний сплатити єдиний соціальний внесок в сумі не менше мінімального розміру -1039,06

		грн (4723 грн x 22%) тоді його страховий стаж зберігається.
<i>Простій</i>	Встановлюється на підставі наказів, довідок, виданих за місцем цієї роботи.	Зараховується за даними персоніфікованого обліку виходячи з суми сплачених внесків.

Страховий стаж - які виплати включаються до нього

Окрім наведених вище правил є ще окремо правила включення й виключення різних видів виплат, якими користується Пенсійний фонд. Ці правила в різні роки змінювалися:

- по 27.01.2001 (включно) — трудовий і страховий стаж були єдині;
- від 28.02.2001 до 31.12.2010 (включно) — до трудового стажу додалися окремі періоди зі ст. 7 Закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням» від 18.01.2001 № 2240 (втратив чинність);
- з 01.01.2011 — почали рахувати за даними персоніфікованого обліку у ПФУ;
- з 01.01.2011 по 13.12.2013 — не враховуються періоди відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею 3-х років, тобто місяці таких відпусток, які потрапили на період 01.01.2011 по 13.12.2013;
- з 01.01.2016 — до страхового стажу прирівняли періоди починаючи з 01.01.2016, протягом яких особа не підлягала страхуванню, але особисто чи інша особа сплатила за неї ЄСВ. З цього часу періоди, що зараховуються до страхового стажу за лікарняними, декретними та для пенсій стали однаковими.

Чи враховується період відпустки без збереження зарплати у стаж для щорічної відпустки та пенсії?

Згідно зі ст. 9 Закону України «Про відпустки» від 15.11.1996 року № 504/96-ВР (далі – Закон № 504) передбачено, що до стажу роботи, який дає право на щорічну основну відпустку, зараховуються, зокрема, час, коли:

- 1) працівник фактично не працював, але за ним зберігалось місце роботи (посада);
- 2) такому працівнику не виплачувалася заробітна плата у зв'язку з перебуванням у відпустці без збереження заробітної плати, передбаченої статтями 25, 26 Закону № 504.

Тривалість відпусток без збереження заробітної плати, які надаються за угодою сторін відповідно до ст. 26 Закону № 504, обмежена 15 календарними днями на рік. Цей термін не стосується відпустки за свій рахунок на час карантину.

Разом з тим, особливості трудових відносин у період воєнного стану, не передбачені іншими актами трудового законодавства, визначені Законом України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» 15.03.2022 р. № 2136-ІХ (далі – Закон № 2136).

Зокрема, ст. 12 Закону № 2136 визначено, що протягом періоду дії воєнного стану роботодавець на прохання працівника може надавати йому відпустку без збереження заробітної плати без обмеження строку, встановленого частиною першою ст. 26 Закону № 504.

Таким чином, відпустка без збереження заробітної плати, яка надається упродовж дії воєнного стану, надається відповідно до ст. 26 Закону № 504, обмежена 15 календарними днями на рік і включається до стажу, який дає право на щорічну основну відпустку. Про це зазначили фахівці Держпраці.

Водночас зауважимо, що якщо працівник повний місяць перебував у відпустці за свій рахунок, йому **не зараховується страховий стаж**, в т. ч. для пенсії, оскільки не сплачені страхові внески. Можливість здійснення доплати для зарахування стажу за такі відпустки чинним законодавством на даний час не передбачена.

Проте, якщо працівник частину місяця відпрацював, а частину перебував у відпустці без збереження заробітної плати, і його фактична заробітна плата менша за мінімальну, роботодавець зобов'язаний сплатити єдиний соціальний внесок в сумі не менше мінімального розміру -1039,06 грн (4723 грн x 22%) тоді його страховий стаж зберігається.

*Підготували завідувач відділу соціально-економічного захисту працівників
Подгорець В.В., юристконсульт Московчук Р.П.
0676544235*